

naj pojasni naslednji izgled: Parovoz za 4 konje zmožnosti z mlatilnico vred stane loco Maribor 3800 gld. S tem strojem zmlati in očisti se v 10 urah 130 vaganov žita. Če torej lastnik take mlatilnice za mlačenje tujega žita le vsak 12. vagan kot plačilo si všteje, dobi v 10 urah nad 10 vaganov žita! Vzemimo vagan poprek le po 4 gl., je zaslužil v 10 urah nad 40 gld. Stroški pri delu z mašino in nje sporaba (na več let namreč razdeljena) znašajo k večjemu 14 gld. na dan, torej ima lastnik mlatilnice za delo desetih ur nad 26 gld. čistega dobička. Če se v letu le 50krat po 10 ur mlati, znaša čisti dobiček nad 1000 gld. In to je lahko mogoče, ker se parovoz z mlatilnico od vesi do vesi, od posestnika k posestniku s konji in voli prevažati da.

Pri tej priliki tudi naznanjamo, da prevzame vodstvo záloge angleških kmetijskih strojev v Mariboru, gráškem predmestji štev. 91 postavljane vsakovrstnih strojev in njih popolno vredbo proti poroštvu, n. pr. mlinov s čistilnicami, žag za dilje, brusnih mlinov, fužinskih kladev (samokovov) itd., bodi si s parom ali na vodó, ter ima v ta namen posebnih zvedenih mašinistov. (Se nadaljuje.)

Kaj je storiti v vinogradu po mrazu?

Gledé tega posla odločuje z jedne strani način rezanja, ki je v navadi, z druge strani pa stopnja razvitka, v katerem je mraz na vinograd padel. Kar se tega razvitka tiče, moremo omeniti, da so nam vinogradi k sreči še malo pognali bili, ko jih je letošnji mraz zadel.

Kdar mraz še ne jake in slabe trsove mladike popari kakor letos, ter še niso začenjale v les iti, takrat se mladje osuši in ospe, ko ga nekoliko ur pozneje solnce ogreje! Vsled tega je v krajih, kjer se reže na glavo (Kopfschnitt), odveč, da vinogradnik še kaj stori; kajti pri nekoliko ugodnejšem vremenu, kakoršnega pa letos žalibog ne moremo učkati, poganjale bodo v kratkem času nove mladike iz krmeljev ali spečih očes (schlafendes Auge), ki se na trsu nahajajo, in bodo nadomestile one mladike, ki jih je mraz uničil.

Lanskega leta je zadel nekoliko dni pozneje kakor letos mraz največi del vinogradov po Hrvaškem in Slavonskem, pa so kljubu temu imeli še precej dobro bratev, ker so pognavši krmelji namesto ozeblega mladja nove mladike pognali, ki so dobro rodile.

Kjer pa je dolga rez, ktere si bodi vrste v navadi kakor v naših vinogradih, tam se priporoča, kedar je na rezniku (Zapfen) ali na dolgo rezani lozi vse mladje pozeblo, da se reznik ali loza odreže, da se tako dobijo ali nove rodne mladike iz spodnjih očes, ali saj zdrava loza za prihodnje leto.

Kjer so pa na rezniku ali na lozi na dolgo

rezani samo nektera očesa pozebla, ni treba seveda podrezovati, ker se tu po pravici moremo nadjati, da bode močnejši razvitek in večá rodovitnost nepoškodovanih mladik nadomestila to, kar je mraz pokončal.

Iz „Zagreb. Gosp. Lista“.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Konec.) Nasledki Seidlnove nasilnosti so, da zdaj kamška srenja nima domačih mož, ki bi jo zastopali. „Slovenski Gospodar“ je po srenjskih volitvah resnico povedal, da naj v kamški srenji mariborski odborniki hodijo po raboti in patroli. — Kedar pridejo važne reči na vrsto, ni nikogar, ki bi bil za rabo. Za patrolo se naprosijo navadno ljudje, ktere klateži za norec imajo. Za pregledovanje pozebljih vinogradov še srenjski pisac skoro nobenega ni dobil. Prišel je po nekega „lonarja“, ki ni posestnik, tudi odbornik ne, in ga ponižno prosil, da naj gre z njim na „obšacengo“ vinogradov. Narodnjak P. na to pravi: „V Mariboru jih imate pet, ki ste jih v odbor volili, naj gredó zdaj!“ Pisac odgovori, da ti stvari ne umejo. „No“ — mu P. odvrne — „tako ste pa vendar prave srenjske zastopnike izvolili, če škode po mrazu in slani ne poznajo!“ — Na to vlovi pisac nekega zapriseženega „šacmana“, ki gre z njim, pa manjka še mu tretji. Obadva gresta k Seidlnovemu namestniku in ga hočeta seboj imeti, a ta se hudaje in reče, da ne gre. Pisaču je bilo te sitnobe odveč in odgovori resno, da pač mora odpisati okrajnemu glavarstvu, da nihčer ni hotel iti na „obšacengo“, (cenitev). Da to sramotno poročilo do glavarstva ni šlo, pripisati je nekemu čevljarju, ki je naposled vendar čast nevidnega zastopa rešil in na cenitev šel.

Taka se godi v srenji, ki se je toliko let nemškemu naseljencu strahovati dala, iz strahú vse srenjske zadeve njemu prepustila in njegovim mariborskim prijateljem! Kakor človek, ki je dolgo let vklenjen bil, slednjič hoditi več ne more, tako se godi srenjčanom, ktere samovolja enega človeka k nedejavnosti obsodi: ko bi imeli na lastne noge stopiti, ne morejo. Toda vse še zgubljeno ni! Ima še tudi Kameca nekaj vrlih mož, ki bodo srenjske posle lahko in srenji v večo korist opravljali kakor pa Seidl. Domačinov si izvolite ob prihodnjih volitvah, pa se bo vse lepo poravnalo!

Od sv. Križa senčne strani pri Slatini. Čeravno nas kakor druge Križevljane po dnevu pri jasnem nebu solnce obseva, smo vendar v drugem oziru v tako temni senci, da nas deželni šolski svét pri razdeljenju odbornikov za krajni šolski svét zavoljo velike senčne temote videl ni. — Kako to? Čujte čudno stvar!

„Slovenski Gospodar“ je že bil prinesel v 6. številu v dopisu iz Rogatec glas, da je bila pri nas 9. januarja volitev novega kraj. šolskega odbora. Pri tej volitvi bilo je po postavi zastopanih vseh 10 občin naše fare, in volitve so se občinski zastopi obilno udeležili, ter enoglasno same za to sposobne kmete v odbor volili, in že pred volitvijo kakor iz njih ust govorili: „Le Slatinske gospôde ne!“ Vsem je bil izid te volitve po volji, le omenjena gospôda se je kujala; *) zato pa tudi z nami voliti niso hoteli.

Ker smo zmagali bili kmetje, so jeli gosposki nemškutarji še tisti dan volitev podirati in novo obečati.

Radovedni dolge tjedne čakamo in čakamo, ali bo in kedaj bode nova volitev? Čas nove volitve se nam ni nikoli naznanil, da bi bili občinski odbori po §. 10. postave dane 8. febr. 1869 (drž. zakonik) k seji prišli in volili. In glejte! pred kratkim še le izvemo, da je volitev šolskega odbora že zdavno bila, in da je že tudi odbor izmed sebe predsednika volil! Kako se je vse to čez noč godilo? Deželni šolski svet je bojé za naš krajni šolski svet določil tako-le prečudno volilno osnovo, da se naj v naši fari, ki obsega 10 občin, voli 6 odbornikov, in sicer: Slatinska občina naj voli 3 odbornike, Takačevo enega, Sečovo enega, in sv. Trojica enega.

Vseh drugih 6 občin južne in zahodne strani: Brestovec, Rajnkovec, Nimno, sv. Katarina, Plat, sv. Mohor pa nobenega ne! Ali je to po pravici? — Bi se mar naj pri dež. šol. svetu pritožili, ki je Slatinskim nemškutarjem za ljubav prejšno volitev ovrgel in novo osnoval? Glejte, tako srce, tako enakopravnost, tako svobodo imajo za nas kmete! Kedar je treba šolski in drugi davek k uradu nositi, prokleta, če nas zgrešijo. Ko pa čemo sestiti za mizo pravice, smo jim nevedni tumasti „pavri“, nevredni njih tovaršije! — Čitali smo, da je pravičnost do podložnih podlaga srečnega obstanka države; kako pa potem taka hasne državi?!

Dva župana iz zgoraj navedenih šestih občin.

Iz Pohorja 17. maja. Kako da je naše nemčurje oveselila vest, da je Marenberški Srečko voljen za poslanca, kazalo je streljanje, s katerim so jo počastili, seveda tudi Vozeniški tržki očetje, ki bi denar bolje porabili za druge, bolj koristne reči, ker njih trg gomezi siromakov in beračev. Je mar streljanje tudi veljalo sirovosti nekega Marenberškega usnarja, ki je pri volitvi divjal in se penil kot besna zver, ko je zagledal kakega „črnega“? Ne zavidamo nemčurjem take omike in njihove „ljubezni do bližnjega“, ki se le takrat prav vidi, kedar so volitve; saj takrat letajo petaki iz rok v roko, kar se je tudi letos godilo, kakor je pripovedoval pošten kmet iz Slovenjegraške okolice.

Kako liberalci, katerim bi se naj vse priklanjalo, kar še le živeči hoče, v svoji veleučeni razumevajo postave, tega priča je seja šolskega krajnega sveta v Vozenici, o kateri sem naslednje slišal. Sklepali so o vsem, le o tem ne, kar bi bilo treba. Udrihali so pa za to vrolo po učitelju, ki je bil ravno zadržan in tudi noče v njihov rog trobiti, ter ga še hočejo tožiti, ker po drugi uri spušča otroke iz šole, da si odpočinejo. Ko bi ti modrijani vendar brali §. 23. postave 20. avg. 1870, kjer je to učitelju postavno dovoljeno! Kaj bo takim ljudem še sveto, če ne postava, ki jim je več kot evangelj? Zmiraj je resnica: „Kopita sodi naj kopitar“. Da bi se kateketu ne bilo dobro godilo, če bi bil navzoč, se razume, saj je Srečko ravno pri volitvi zmagal, nja prijatelji pa sedé v kraj. šolskem svetu Vozeniškem, ter so z večine duhovnikom ravno tako prijatelji kakor novi poslanec Srečko. Neki krojač, sejn poročevalec, je udrihal po kateketu, da njegovih otrok nemški ne izprašuje; prikimoval in sekundiral mu je neki zdravnik, ki še ravno ni dokazal zdravilstva čudnih moči. Enemu kakor drugemu bi bilo priporočiti, da se pred vsem vsak s svojim poslom marljivo peča: krojač s krojaškim in pošarskim, ki ga ima, zdravnik pa z zdravilstvenimi vedami!

Vi modri šolski očetje se pa učite najpred, kaj je vaš pravi delokrog!

Iz Marbeskega okraja. γ. Že enkrat je bilo omenjeno o Vuhreškem učitelju, g. K. Ribič-u, da se je v krčmi vpričo več gostov bahal, da je šolarjem ukazal popotnikov ne pozdravljati z lepim krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Nisem mogel verjeti, da učitelj krščansko katoliških otrok kaj takega od svojih učencev, kojim bi oča imel biti, zahteva, ter jim mrzenje do presvetega imena vcepiti skuša; ali žalibog, prepričal sem se tega sam osebno. Gredočega te dni v Vuhred srečata me dva šolarja, katerih eden me pozdravi s krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi J. K.“, drugi pa z „dobro jutro!“ Čudna se mi zdeva ta razlika, ter poprašam onega, ki me je z „dobro jutro“ pozdravil, zakaj da me ni pozdravil s „Hvaljen bodi Jezus Kristus?“ Odgovori mi: „Šolmešter so v šoli rekli, da naj ne pozdravljamo s „hvaljen bodi Jezus Kristus“, kakor nas g. fajmošter učijo, marveč z „dobro jutro“, dober den“, „dober večer!“ To je pa vendar preveč predrznosti od učitelja, da se meša v stvari, ki ga nič ne zadevajo, ter nasprotuje kateketu — sem si mislil! To je očiten prestopok proti prvim §§. šolske postave in velika krivica proti vernim starišem, ktere učitelj v šoli zastopa, ako svoj poklic prav pozna. — Ni torej čuda, da ljudje ne marajo za šole in so šole v tem okraju, vzlasti pa v Vuhredi, slabo obiskane. Pristréno nas je razveselil životopis pobožnega krščanskega učitelja Antona Sivke; takih učiteljev nam dajte, potem bodo ljudje šole kot krščanske odgojilnice

*) Zadovoljnih nas je bilo blizo 60, nezadovoljnih k večemu 6!

čislali in takošnim učiteljem svoja deca z veseljem in mirno vestjo izročevali!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vsa avstrijska politika je zdaj v delegacijah v Peštu; toraj moramo jedro tega povedati, kaj da se tam godi. Pred vsem je omeniti, kar je minister vnanjih zadev, grof Andrassy, radovednim vprašalcem iz svojih političnih pratik povedal. Veliko več ni bilo, kakor se sploh iz vremenskih pratik posneti da. Zastran papeževega pisma do avstrijskih škofov v zadevi „verskih“ postav je razveselil liberalne delegate z novico, da je v službinem pismu (n oti) papeža rahlo pokregal, češ, da nimajo prav, da „verke“ postave obsojajo, ker se „vere“ ne dotikajo, ampak spadajo pod postavodajno samoblast države. — To se v prosti besedi pravi: Država si prisvaja vso oblast, in torej tudi v cerkvenih zadevah odločuje. Vsak podučen katoličan bo pa rekel: V tem, kar se „vere“ dotika, mora vendar glavar kat. cerkve vedeti, kar je prav in kar ne, ker je za to od Boga postavljen. Na dalje je rekel, da ne bo vlada ničesar storila, kar bi razpor med državo in cerkvijo vnelo, če namreč papež škofom svetujejo, da se lepo udajo vsem naredbam ministra bogočastja. — Tako bo se ve da mir, če bodo le škofi mogli to storiti? Skušnje bodo pa pokazale, da to mogoče ni!

Gledé vnanjih razmer je Andrassy toliko povedal, kolikor vsakdo sam ve, da se namreč Francoz in Nemeč pisano gledata, da torej nihčér povedati ne more, kako dolgo da še bode mir. — Slednjič je rimski stolici sovražnim delegatom dokazal, da se 28 milijonom katoličanov v Avstriji spodobi, za liberalno državo je pa naravnoč potreba, da ima svojega zastopnika pri cerkveni vladi v Rimu. To vse je srca liberalnih delegatov tako pomirilo, da so ministru vnanjih zadev ves proračun dovolili. — Manj srečna sta bila finančni in vojni minister, kterima se je mnogo v proračunu za prihodnje leto zbrisalo. Odbitki pri vojnem proračunu znašajo kakih 5 milijonov, dasi je vojni minister dokazoval „neobhodno potrebo“ postavljenih zneskov, ker je in še bo v prihodnje bolj vse v ceni poskočilo. Po odšteti dohodkih znašajo še vojni stroški 88 milijonov 222.449 gld., za 2½ milijona več kakor tekoče leto. To dela strašansko pripravlanje na boj v Nemčiji! Avstrija ne more in ne sme nepripravljena biti. Z dovoljenimi stroški pa ne more vojni minister shajati. Vse to in vrh tega še postopanje mnogo delegatov, ki so se poslu odpovedali kakor tudi njih namestniki, vzbudilo je v višjih krogih nevoljo in govori se, da ministerstvo odstopi, ker nima več gotove zaslombe pri ustavakih. Toda imena novih ministrov: Schmerling, Taffe, Arneth itd. se nam

vendar prečudna dozdevajo; kajti možje te vrste bi s kolovodji ustavakov: s Hrbstom, Giskro itd. še težje vozili, ker hočejo ti sami še enkrat na kormilo priti.

V Gradu je bila 16. t. m. volitev poslanca iz velikega posestva in je voljen enoglasno mladi grof Gleisbach, ker namreč nasprotna konservativna stranka volila ni.

V Ogerskem drž. zboru je fin. minister Ghyzy razložil denarno stanje, ki je tako, da manjka za tekoče leto 42 milijonov. Treba bo toraj porabiti drugo polovico dovoljenega posojila 153 milijonov.

Vnanje države. Dne 13. t. m. slavili so sv. Oča Pij IX. svoj 83. rojstni dan. Več ko 100.000 pisem in telegramov, polnih najsrčniših želj za častitega in pogumnega poglavarja cerkve, se Jim je oddalo. Ginljivo je posebno bilo, da so se Jim predstavili tudi zastopniki katoliških študentov iz vseh ital. vseučilišč, ter izrekli namestniku Božjemu svojo srčno udanost in zvestobo! Naj bi nam ljubi Bog pri sedanjih žalostnih cerkvenih homati-jah še dolgolet ohranil previdnega in neustrašnega voditelja, Pija IX.!

Na Francoskem je moralo odstopiti konservativno ministerstvo Broglie, ker ni hotela narodna skupščina po modri želji vlade najpred v pretres vzeti nove volilne postave in potem še le postaviti o sestavi nasvetovanih dveh zbornic: zgornje in spodnje. S sestavljenjem nove vlade poverjen je Goulard, privrženec monarhične stranke. Vladin pad je zakrivilo 53 poslancev skrajne desnice, ki menda mislijo, da pridejo zdaj poprej do — monarhične ustavne vlade. To je grozna pomota, ker bodo le republikanci z novo vlado na boljem, ne pa monarhisti. Spletke je pa delal in še dela Thiers, kteri je bil ravno pred letom kot prvosednik republike odstranjen.

Razne stvari.

(Vseučilišče v Zagrebu) dobilo je — kakor beremo v „pučk. prij.“ — prvih svojih osem profesorjev, znanih učenjakov v svoji stroki, in sicer za bogoslovje imenovalo je Nja veličanstvo hrvatski kralj: dra. Ivekoviča, Posiloviča in Kržana; za pravoslovje: dra. Brestjenskoga, Spevea in Lorkoviča; za modroslovje: dra. Markoviča in Mesiča. Ti osmeri profesorji izbirali bodo druge, ki so še potrebni za trojno fakulteto, ki se prične meseca oktobra t. l. — Tako so Jugoslovani dosegli prvo slovansko vseučilišče, ki bode menda zadostovalo, da ne bo treba Razlagovega „mednarodnega“ vseučilišča. — Gledé Slovencev bo glavno vprašanje, kako da se bo naša vlada proti temu vseučilišču obnašala, bode li Slovincem, ki hoté v Zagrebu visoke šole izdelati, isto tako službe podeljevala kakor drugim? in še eden? (Povodenj). Od Drave na Mariborom se nam piše: K spomladnemu mrazu in slani se je križev